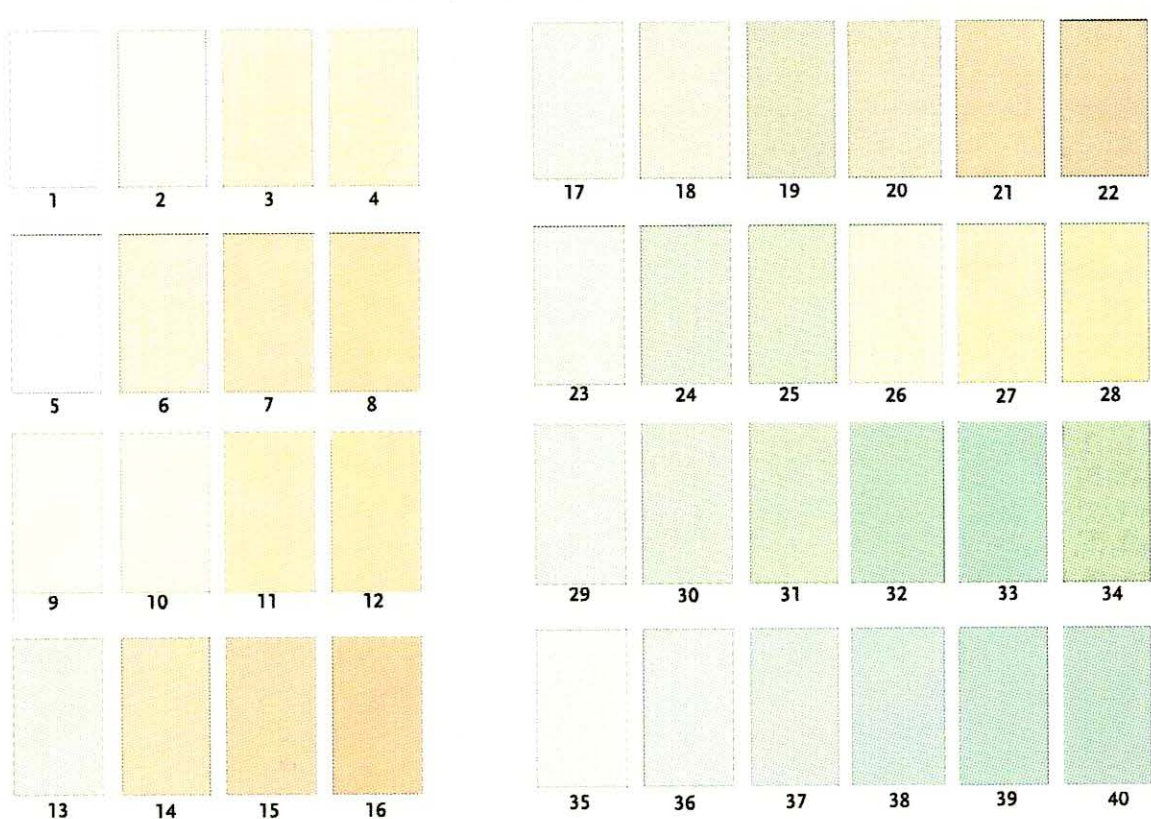

FÄRGPROGRAM FÖR CENTRALA SOLNA

FÄRGSKALA FÖR SOLNA

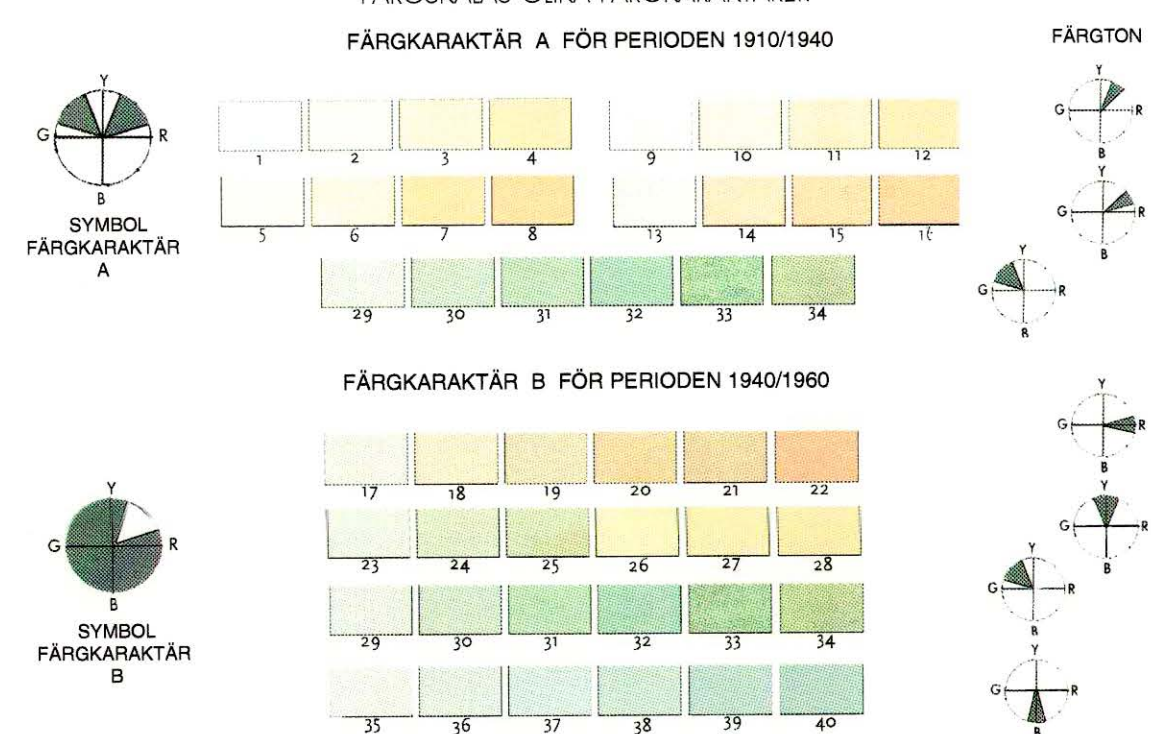
SOLNAFÄRGSKALAN

Solnafärgskalan har utarbetats för att underlätta kulörval vid färgstämning. Färgskalan innehåller putskulörer hämtade från befintliga och framskapade originalkulörer på byggnader i Solna. Inom färgskalan ryms så skilda färgkaraktärer benämnda A och B. De skilda färgkaraktärerna kan relateras till olika tidsträffor hos bebyggelsen. Inom perioden 1910/1940 finns de varmare och kulörta färgskala A, medan byggnader från perioden 1940/1960 genomgående har kulörer från den svalare delen av färgskalan B. Skillnaderna (se inderingen nedan) beskriver särskilnande respektive sammanbindande visuella egenskaper hos kulörerna som har givits en övergripande betydelse i planeringsarbetet. En grundläggande princip är att inte blanda de olika färgkaraktärerna A och B inom samma område, då främst de varmare gula kulörerna från färgskalan A inverkar splittrande i ett område med kulörer från färgskalan B. Inom beskrivna tidsperioder ryms olika byggnadsepoker. Den färgmässiga likheten hos dessa epoker kan stärkas genom begränsningar inom respektive färgskala. Se översikten till höger med sammanställning av epokenas olika färg- och fasadtyper. Övergripande riktlinjer vid färgval har markerats med symboler på översiktsskärmen. Putskulörerna har översatt till närmaste kulörnummer från NCS färgprogrammet. Mellan kulörer råder alltid relationer som är jämförbara med musikers tonskalor. Använder man sig av kulörer (färför toner) som har inbördes bestämda samband, kan olika uttryck skapas som är möjliga att uppleva och urskilja från varandra. Stadsmiljön blir visuellt betydligt rikare då epokenas särdrag klart synlig görs och olika områden ges klarare ramar och identitet.

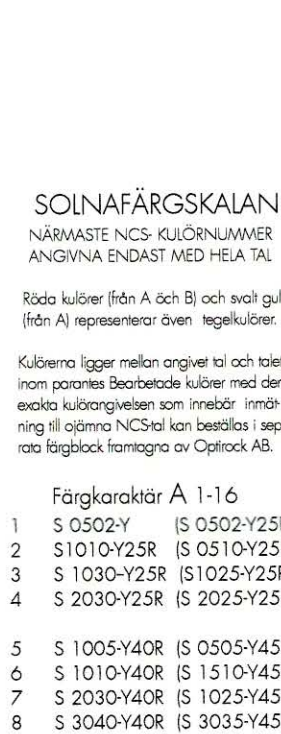
ORTSSPECIFIK FÄRGIDENTITET

För att uppnå en ortsspecifik färgidentitet i centrala Solna bör alla dominerande gulbruna fasadtyper, främst från 1970-talet ersättas med neutrala ljusa varma och grönvita kulörer. Färgprogram uppnås en renodlad färgskala samt en färgkonst mot den smidliga bebyggelseens återkapade gröna, gula, isvåda, röda och solnorska fasadkulörer. Detta innebär att denna bebyggelse kan geas mera synlig 1970-talets ljuba plåtfasader (D1) i projekt för denna tidsperiod och utgör ett påtagligt färgslag som i dag är en del av Solnas färgidentitet. Samordning av kulörer för balkonger, fönster och tak har endast behandlats marginellt i praktiken. Ett generellt råd: välj gärna vita, grå eller gröna fönster och balkonger som förstärker Solnafärgskalan.

FÄRGSKALAS OLIKA FÄRGKARAKTÄRER

FÄRGSKALAS OLIKA FÄRGKARAKTÄRER

RÅD VID FÄRGVAL

Symboler markerade på stadsplanekartan visar vilken av färgskalorna som bör väljas i ett bebyggelseområde, och vilka enheter inom detta område som skall ges ett sammanhållet färguttryck. Fasadens framskapade originalkulörer eller den generella färgkaraktären för epoken skall vara utgångspunkt vid val av fasadkulörer vid renovering. Undantag finns då exempelvis en byggnad ingår i en enhet enhet som redan kulörmässigt splitrats upp vid tidigare renoveringar. Enhetens sammanhållna färguttryck kan i sådana fall vägas tyngre vid färgval än enhetens originalfärgstämning (se området H1, Skytteholm). Inom ramen för planeringens föreslagna färgskalar finns sperrum för eget färgval med kulörmässig samordning med närmaste byggnader i gatubilden. Varje enskild färgstämning står i färgmässig relation till stadslandskapet i dess helhet. Enstaka fasadkulörer som markerar påbörjade färgskador kan visuellt splittra upp en hel stadsbild. Inhämta därför råd hos stadsarkitektkontoret och kommunarkitekten inför färgval i stadsmiljön. Färgprogrammets intentioner kommer att införas som tilläggsbestämmelser i detaljplaner.

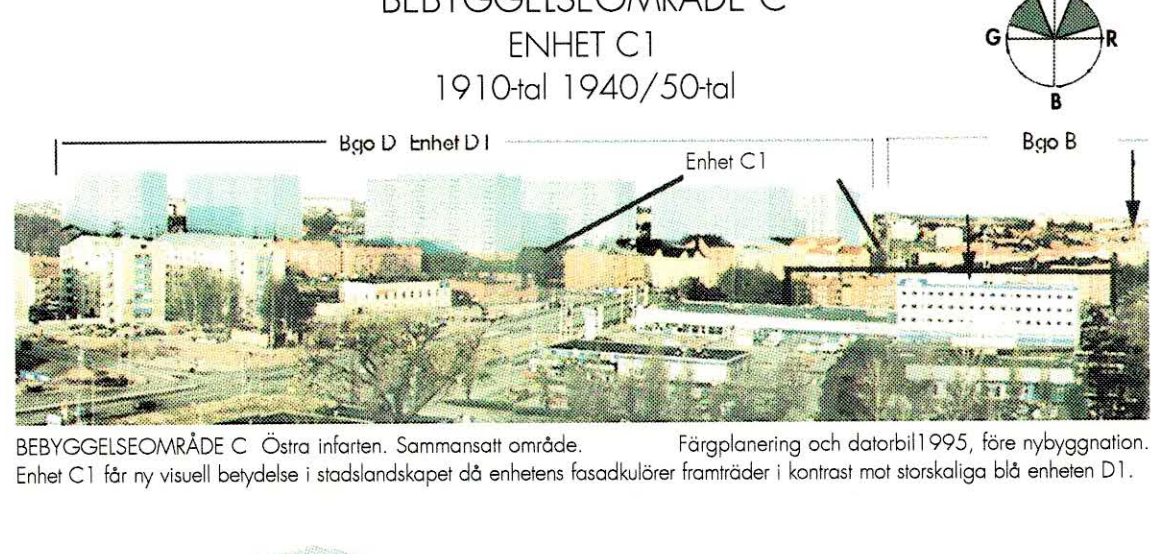
BEBYGGELSEOMRÅDE A

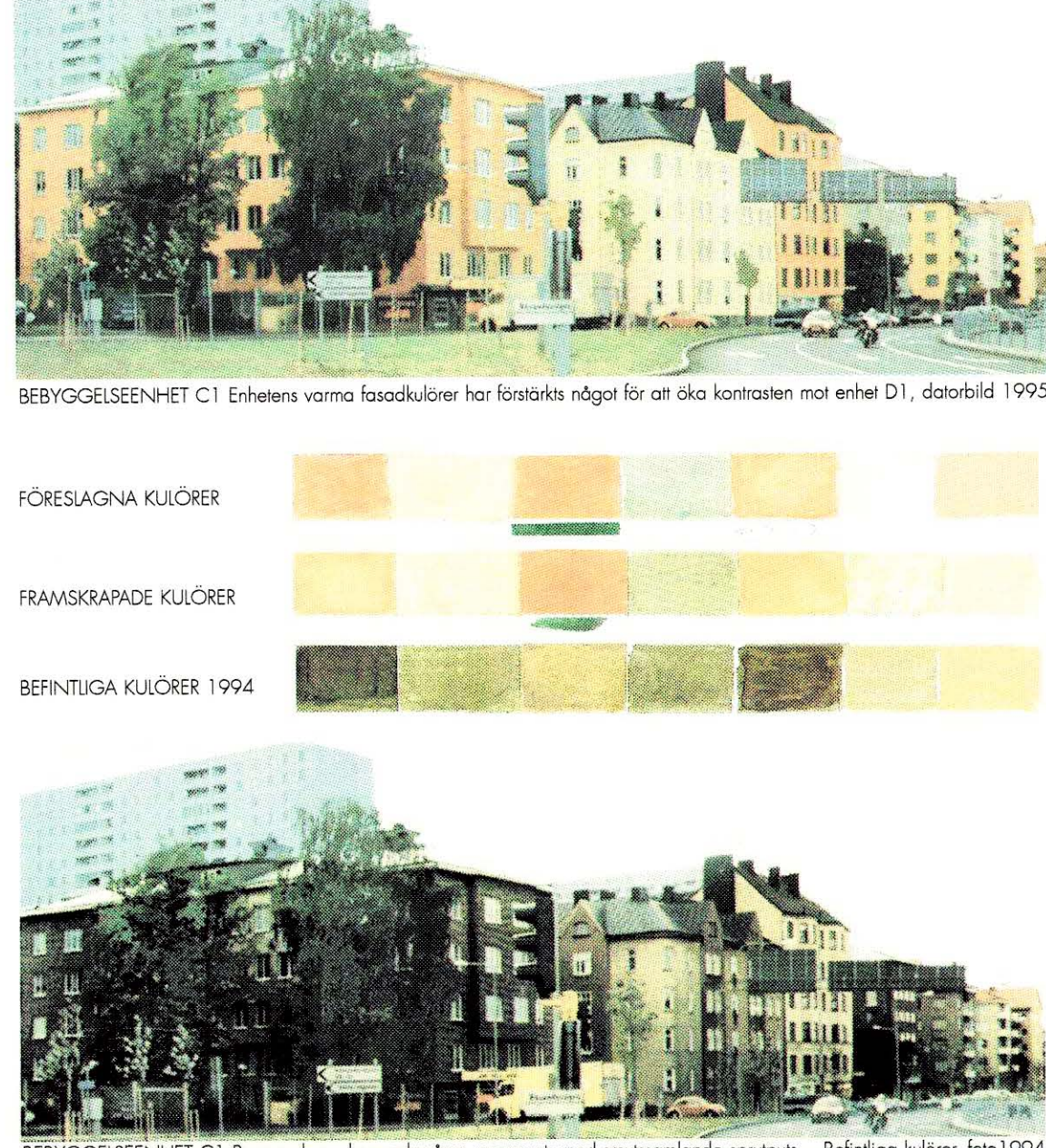
BEBYGGELSEOMRÅDE B

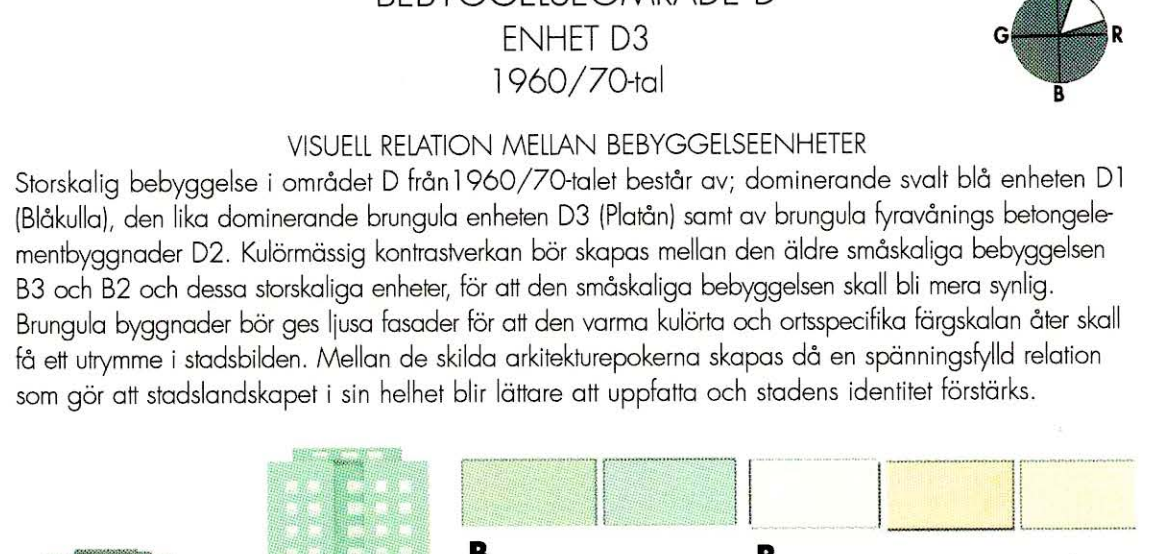
BEBYGGELSEOMRÅDE C

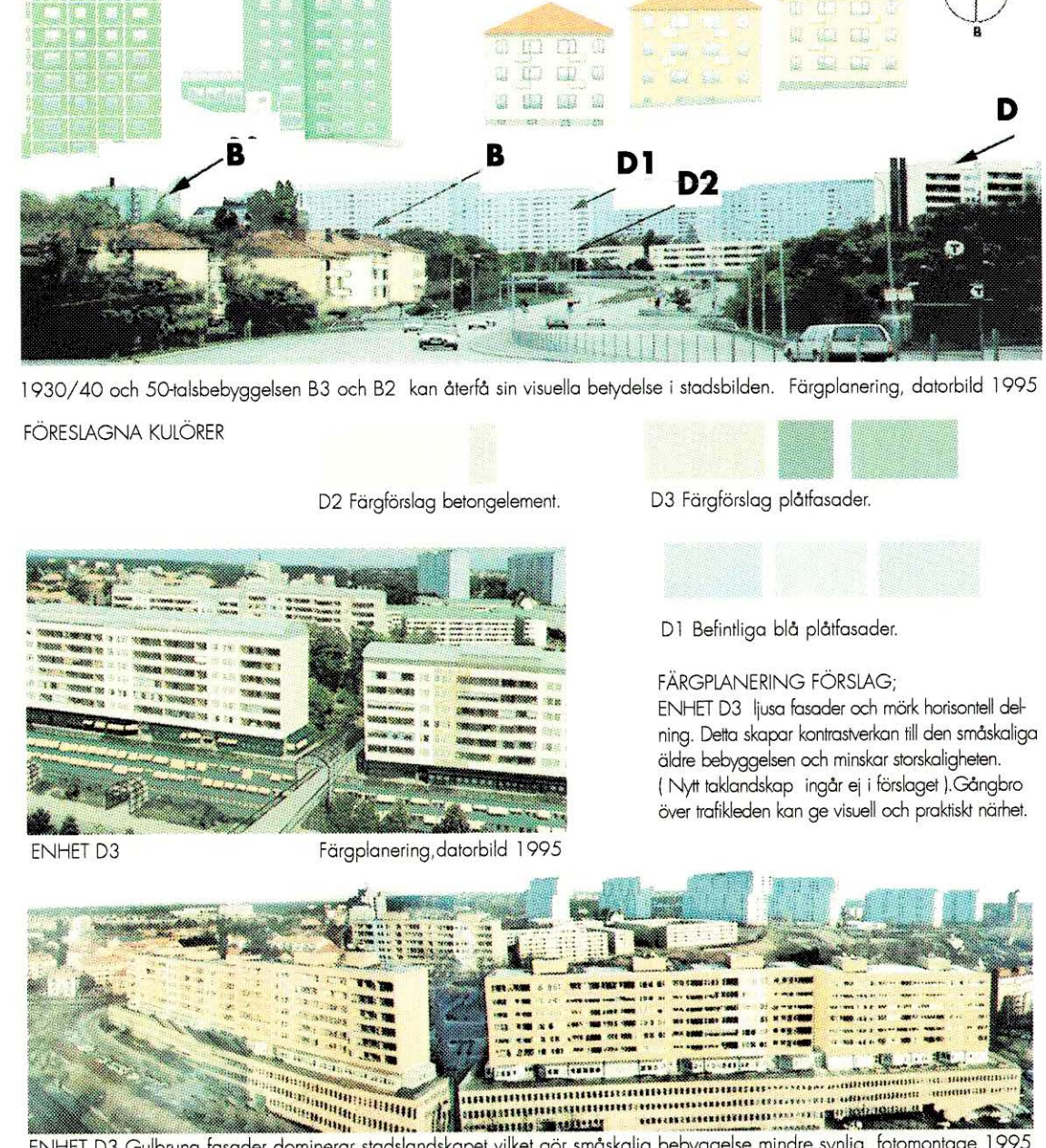
BEBYGGELSEOMRÅDE D

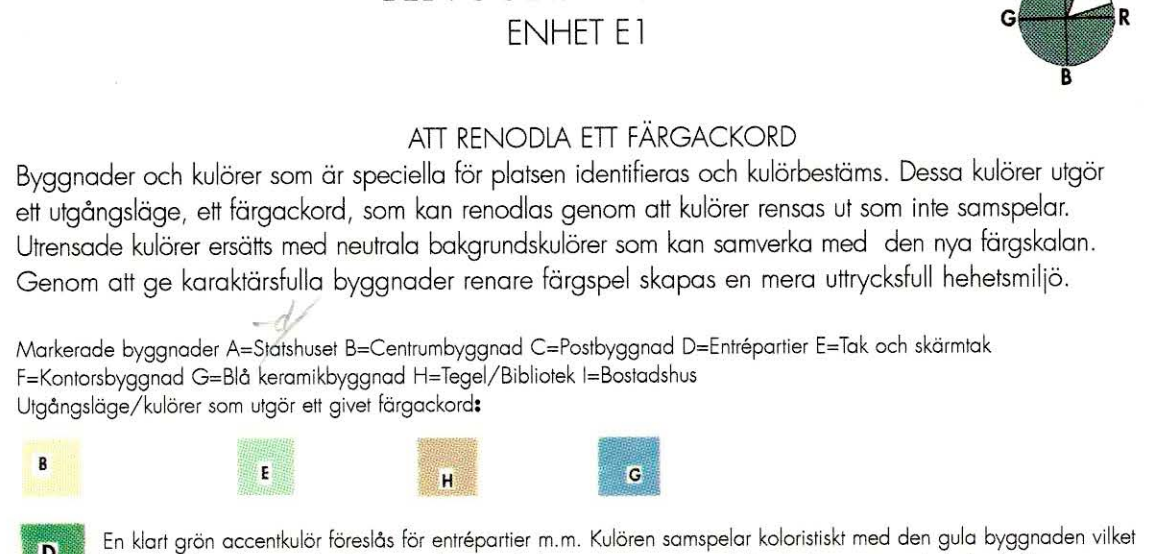
BEBYGGELSEOMRÅDE E

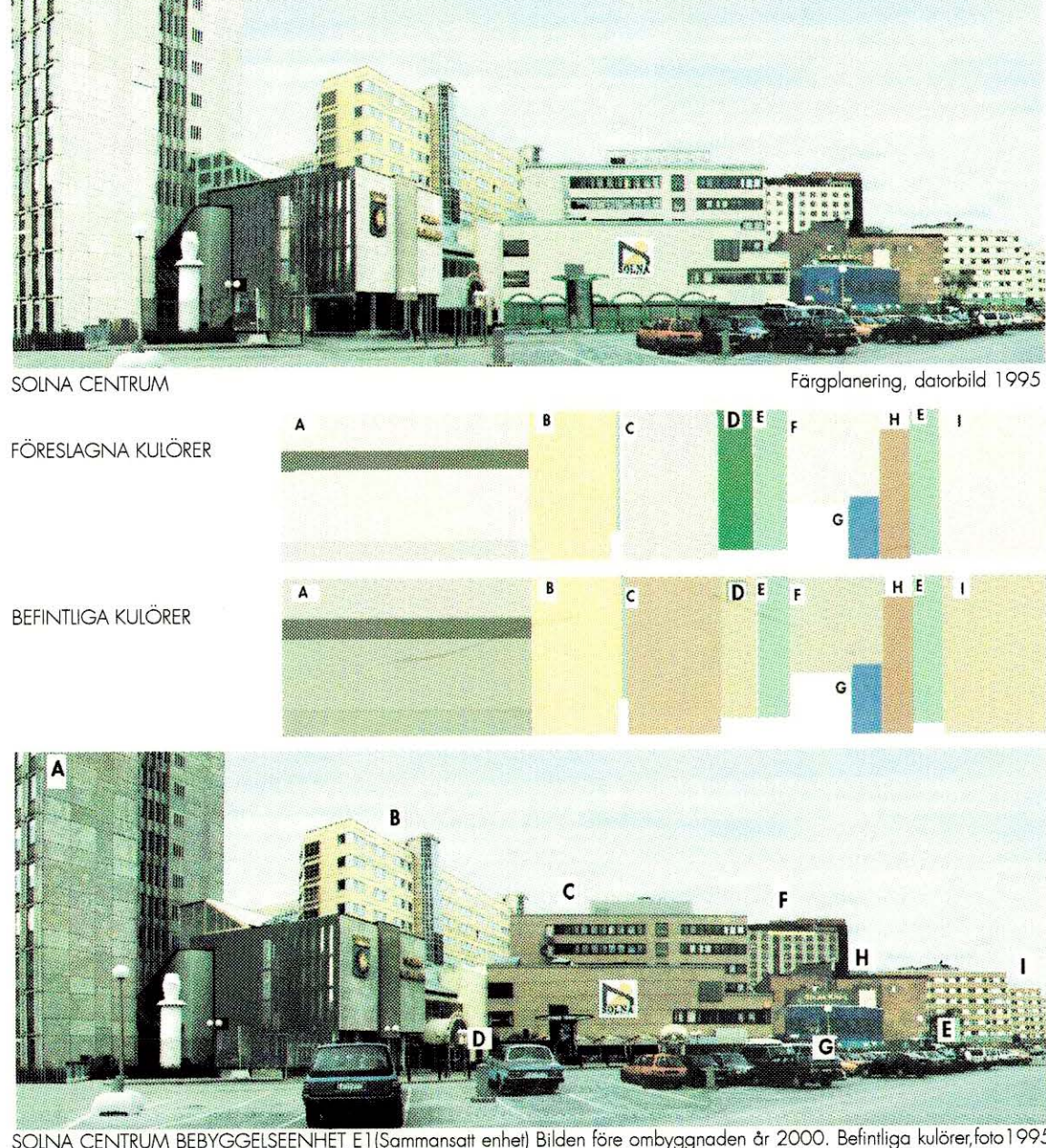
BEBYGGELSEOMRÅDE F

BEBYGGELSEOMRÅDE G

BEBYGGELSEOMRÅDE H

BEBYGGELSEOMRÅDE I

METODSTUDIEN I SAMMANDRAG

FÄRGPROGRAM: Metodstudie och färgplanering genomfördes 1994/95 inom ramen för byggförklaringsprojektet "Färgplanering av stadsmiljöer" BFR nr 930121-4. Bildområdet från färdplaneringen har här sammanställts till en översiktlig färgskala för centrala Solna. Genom färgprogrammets bildmaterial vill vi kommunen sprida information om den översiktliga planeringen till de boende inom området och inspirera till kulörval som långsiktigt kan skapa stadsbilder med mera renodlad identitet. BID/STADSBILD: Genom att studera och beskriva stadsmiljön utifrån ett kolör- och bildmässigt perspektiv med historisk förankring i de olika tidsepokenas skilda arkitekturtyper, blir det möjligt att kartlägga många av de visuella olikheterna som gör att vissa stadrum och gatubilder upplevs splittrade och identitetslösa. Uppmärksamheten är inriktad på färg och formrelationer mellan byggnader, såväl i närmiljö, gatubilden, som vid upplevelsen av stadsmiljön i sin helhet. En metod för visualisering av stadens färgmiljö har utarbetats inom ramen för projektet, vilket skapar förutsättningar för denna form av planeringsarbete.

VISUELL ANALYS: En strukturerad inredning av bebyggelsen genomförs som innebär att bebyggelseenheter med byggnader av likartad karaktär och olika karaktäristiska hela områden avgränsas och förses med kodbeteckningar. Detta arbete utförs på en "renodlad" stadsplanekarta som undersökningsområdet färginventeras och fotograferas. Vad som är den ortsspecifika bebyggelsens färgmässiga särdrag utifrån olika epoker kan analyseras efter hand som färginventeringarna slutförs. Här överas renoveringar för andra enskilda byggnader och hela områden utspjälkade uttryck kan då spåras och planering för återkapande av de olika epokenas karaktäristiska färgkaraktärer kan

Under arbetsprocessen blir det till en början svåravskildbara stadslandskapet, med ofast planerade näten mellan storstads 60- och 70-talsbebyggelse och äldre småskaliga områden, visuellt fattigt och låter sig beskrivas. Den färganalys som gäller visuella relationer mellan områden och enheter kan genomföras först efter att inderingen och inventeringsarbetet är helt avslutat. Vid denna analys framgår klart att det är de brungula 1970-talskulörerna som finns på många storskaliga enheter som bör förändras, för att den äldre småskaliga bebyggelsens rena och nyansrika färgskala med dess identitetskapande i stadsmiljön åter skall kunna upplevas. 1970-talets blå dominerande plåtkulörer är däremot uttrycksfulla för sin epok och har blivit en del av stadens färgidentitet.

INDUKTION: Vid färganalys är även negativ induktion (färgpöslar) viktigt att kartlägga och åtgärda. Detta innebär att främmande inerte epokenas kulörer som är inlänggande fasadkulörer att se färglös och trist ut bör förändras. Främst visar det sig att gula kulörer från färgskalan A, splittrar områden som har kulörer från den svalare kulörskalan B.

FÄRGTEMAN: Genom att kulörer har särskilnande respektive sammanbindande visuella egenskaper, likt musikers tonskalor, är det möjligt att avgränsa och renodla färgskalan med skilda uttryck. Sådana kulörmässiga olikheter har använts som gestaltungsaktörer vid färgplaneringen. Upplevelsevärde mätors med större omvårdning kan skapas då bebyggelse från olika tidsperioder klart kan särskiljas och den äldre bebyggelsen på nytt kan ges mera framträdande

PRAKTISK ARBETSMETODIK: INVENTERING: Inledning i enheter och områden utförs på en "renodlad" stadsplanekarta. Färginventering (relationsfärg) där befintliga fasadkulörer, så som de upplevs i relation till varandra på ett visst avstånd, mäts upp på stadsplanekartan i samband med inderingen. Uppmätningen synliggörs relationen mellan gatubildens befintliga kulörer och utgör underlag för senare färganalys tillsammans med ytterligare inventeringar (utförda på liknande stadsplanekartor). En inventering beskriver epoktillhörighet, en annan material (tegel, puts eller övrigt). Med enkla symboler markeras epoktillhörighet respektive fasadmaterial. (Exempelvis kan olika kulörer beteckna skilda epoker och rätstreck skilda material). En andra förutspådd färginventering (färgmålslinjer) genomförs genom att renoveringsaktörer från framskapade och befintliga originalkulörer bytas i färgskala upp som är speciell för staden. Färgskalan delas senare upp så att den beskriver olika färguttryck/färgkaraktärer.

GENERELL FÄRGPLANERING: Färgprogrammet har tidigare utarbetats för Stockholms malmar 1980 och Göteborgs innerstad 1982. De båda färgprogrammen är exempel på generell färgplanering vilket innebär att färg och formkaraktärer för de olika epokena respektive stad har kartlagts och färgaffischer som består av epokenas särdrag och stadsens speciella färgkaraktärer har arbetats fram. Ett liknande färgprogram med en egen färgskala för staden, har utarbetats för Malmö år 2000. Samliga färgprogram är utförda i samarbete med respektive kommuner.

Generell färgplanering som innehåller en övergripande målsättning med riktlinjer vid färgval kan stadens färgmässiga särdrag och kommunens rådgivning i färgval till allmänheten i samband med bygglov underlättas.

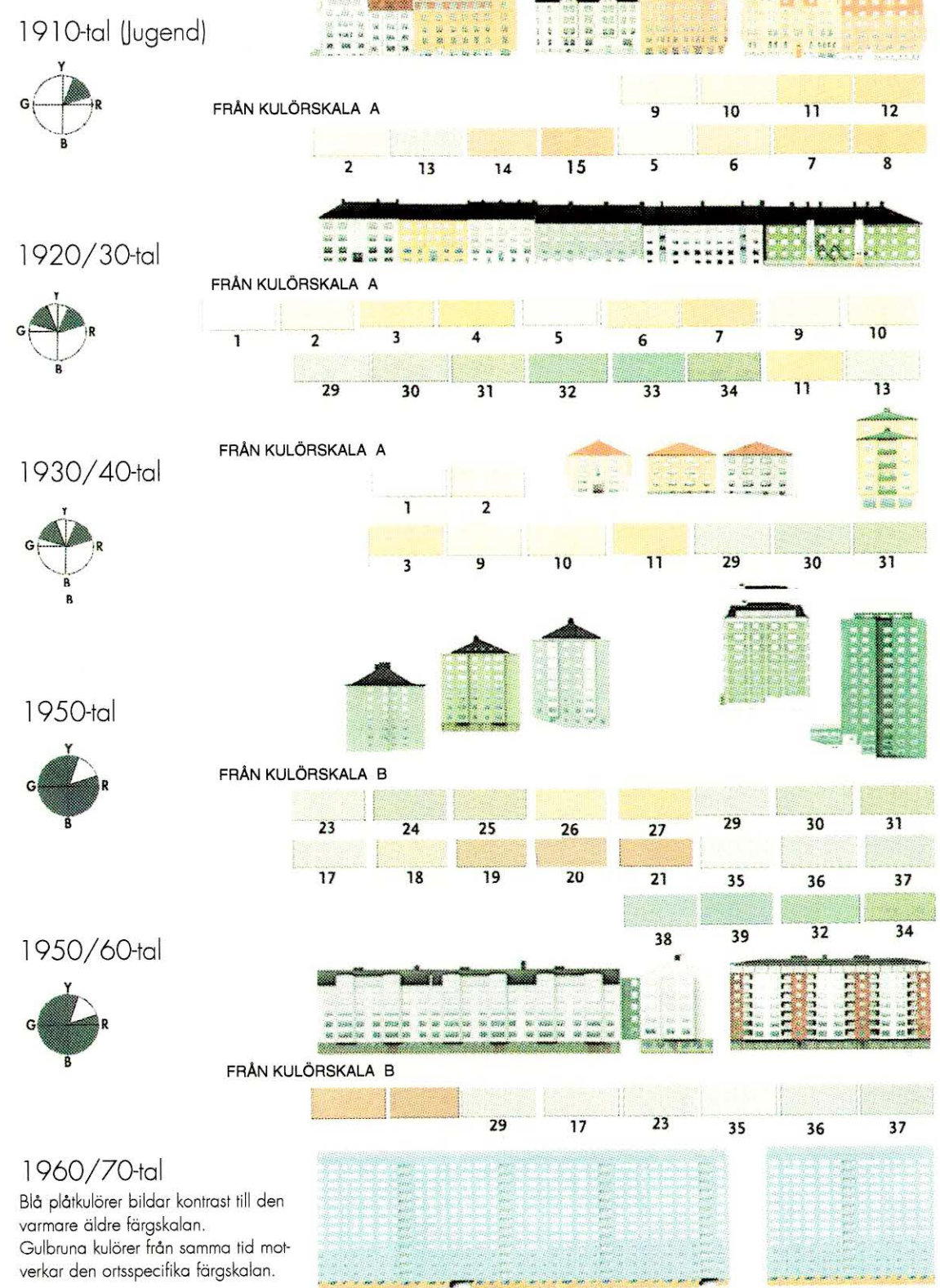
BYGGFÖRKLARINGSPROJEKT BFR 930121-4 (Metodstudien utförd 1994/95)

Projektledare: Öyv Erlendsson konstnär, färgskalar för Stockholms innerstad 1973/93; Medarbetare: Mari Fering bebyggelseinventör, Stockholm (doktorand 1993/95); Agneta Ulriksson konstnär, Göteborg; Katharina Schaub-Kjellström arkitekt SAR, Solna; Xu Yun Zhe konstnär, Solna; Karin Sjöqvist arkitekt SAR, Stockholm (arkitektstuderande 1993/94).

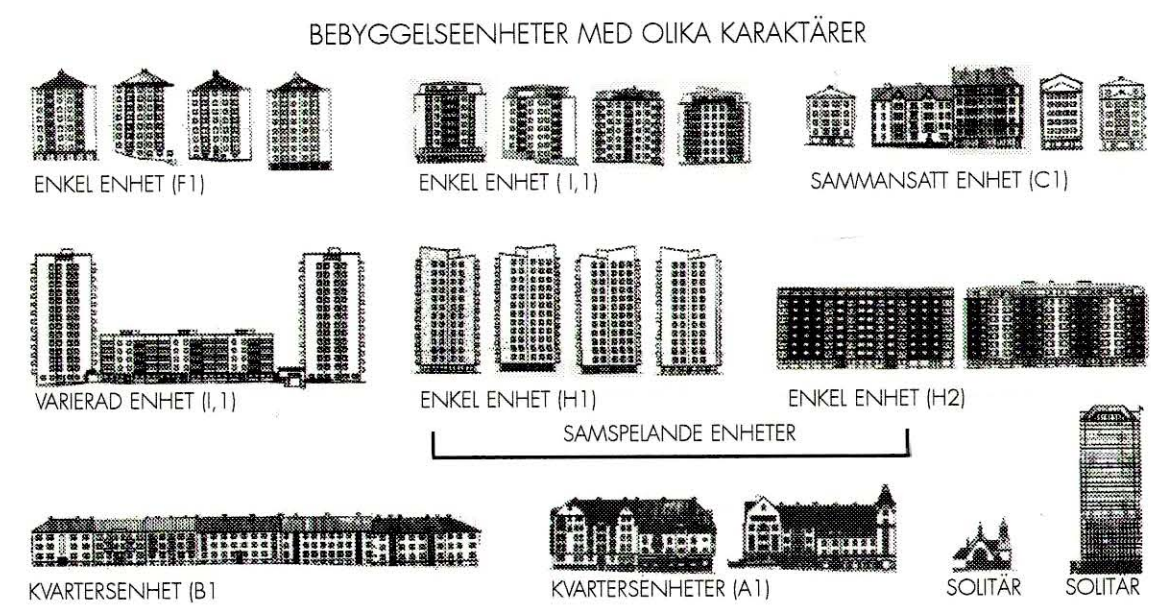
Referensgrupp Solna stad: Per Lindner stadsarkitekt/arkitekt SAR; Rickard Blom för stadsarkitekt; Gunilla Strandberg arkitekt; Alice Günther kommunarkitekt.

Färgprogrammet har utarbetats i samråd med Solna stad. Bildbearbetning och uppställning av fasadbilder har utförts med Mac, Adobe Photoshop 5.5. Grafisk utvärdering 4.0 har använts vid sammanställning av bild och texter. Nils-Olof Olsson arkitekt SAR, AAA arkitektkontor Malmö, har gjort värdefulla synpunkter. Färgaffischer är utgivna år 2002 av Färgprogram AAA. © Kite och form E. Erlendsson.

FÄRGKARAKTÄRER UNDER OLIKA EPOKER

KULÖRENA FÖRSTÄRKER ARKITEKTURENS SÄRART. Solnafärgskalan lyfts putskulörer har delats in i grupper som synliggör färgkaraktärerna hos skilda tidsepoker. Symboler hämtade från färginventeringskulörerna ger anvisning om den färgskala som bör användas. Renoveringsmetod och materialstruktur påverkar vald kulörer. Spruta inte stänkputs på fasadsten vid renovering eller vid nyproduktion. Måla putsytan för att undvika nedsmudsning som på kort tid annars förändrar fasadkulören. (Se exempel, befintliga kulörer Enhet C1).

BEBYGGELSEENHETER OCH BEBYGGELSEOMRÅDEN

Översiktliga sammanställning av skilda enheter är avsedd att beskriva inbördes likheter respektive olikheter hos den befintliga bebyggelsen i samband med den strukturella inderingen. BEBYGGELSEENHET: Grupp av byggnader med likartad form och uttryck, eller som utgör en visuellt klart avskild enhet i relation till sin omgivning. BEBYGGELSEOMRÅDE: Enheter med likartad färgkaraktär A respektive B har sammanförts till större enheter. Enheter och områden har eller redovisas markerats med kodbeteckningar som gör det möjligt att mäta färgplaneringen. Färgplaneringen kan kartläggas även med hjälp datorprogrammer. • Bebyggelseenheter skall alltid ha sammanhållna färgskala som klart kan särskiljas från omgivande bebyggelse. • Bebyggelseområden kan ges klarare uttryck färgidentitet genom att kulörer inom ett område som upplevs splittrande och inte samspelar byts ut mot neutrala ljusa "bakgrundskulörer". Även den storskaliga gulbruna bebyggelsen bör ges dessa ljusa kulörer för att den småskaliga färgrikare bebyggelsen skall åter få sin visuella betydelse i stadsbildens.

